

Mlada Sibirjanka.

(Konec.)

delo se ji je, kakor da bi hčerka ne bila več njena hčerka Praskovija. A na to ni bilo časa misliti. Njihova združitev ni mogla dolgo trajati. Kajti redovna pravila so obsodila starše, tako potrebne opore, da žive ločeni od ljubelega otroka. Ta ločitev ju je toliko huje zadela, ker nista mogla imeti nobene nade, da bi še kdaj živeli skupaj kakor včasih. Bila je ta ločitev mnogo bolj kruta kakor tista, ko je hči odhajala iz Išima v Petrograd.

Toliko sredstev nista premogla, da bi si v Nižnjem Novgorodu ustanovila lasten dom. Bila sta torej prisiljena, da sta sprejela ponudbo sorodnikov. Mati je bila doma iz mesta Vladimira, in tja so vabili zdaj rešena pregnanca.

Tako sta preživela v Nižnjem Novgorodu osem dni, zdaj neznansko srečna, zdaj zopet do smrti žalostna, če sta pomislila na bližnje slovo od ljubljene hčerke. Mati je bila neutolažljiva.

»Čemu nama bo zdaj ta toli zaželena prostost, čemu?« se je grenko vpraševala. Ves napor in tak uspeh šibke hčere ni torej drugega naredil, kot da me bo odtrgal od ljubljene otroka. Oh, da nisem več v Sibiriji!«

Če je človek še kolikor toliko mlad, se kajpada tudi težko loči za vedno od svojih bližnjih; vsaj lahko nekoliko upa, da se bo še sešel z njimi nekoč. A težje se je ločiti staremu človeku, ki ne pričakuje bogve kaj od prihodnosti in si misli: Nikoli več se ne vidiva!

Ob slovesu v materini celici je Praskovija sveto obljubila staršem, da jih obišče še to leto v Vladimiru. V spremstvu matere prednice in vseh redovnic je šla družina v samostansko cerkev.

Dasi je Praskovijo enako bolela ločitev, se je kazala močno in vdano v voljo božjo in skušala mater opogumiti. Vendar se je hotela umakniti, da bi ji ne bilo treba pretrpeti zadnjih trenutkov. Ko je nekaj časa molila pred oltarjem, se je potihoma odstranila in se vzpela na kor, kjer so molile redovnice in že se je pojavila za mrežo.

»Zbogom, dobri oče, zbogom, ljuba mati! Praskovija pripada Bogu in živi samo zanj, a vaju ne bo nikoli pozabila, ne! Dragi oče, sprejmi žrtev, ki jo zahteva Bog. Ljuba mati, ne upiraj se božji volji in Bog naj te tisočkrat blagoslovi!«

Naslonila se je na mrežo in dolgo zadrževane solze so planile iz nje.

Vsa iz sebe je hotela nesrečna mati k hčeri. Mati prednica pa je dala znamenje z roko in visok zastor je skrnil jokajočo hčer jokajoči materi.

Redovnice so zapele psalm o nedolžnih ljudeh, ki hodijo po božjih potih.

Pred cerkvenimi vrati je čakal voz. Kakor v sanjah sta sedla Lopulova na trdi sedež. Nikdar več nista videla Praskovije. —

Mlada redovnica se je brez težave privadila strogim redovnim pravilom. Vršila je svoje dolžnosti tako vestno, da so jo tovarišice še bolj spoštovale in ljubile.

Toda njeno zdravje se je slabšalo vedno bolj in ni moglo brez škode prenašati mučnega življenja. Bolezen se je vgnezdila v prsih. Nižnjenogorodski samostan je zgrajen na višini, izpostavljen vetrovom in tak pač

ni dobro vplival na zdravje mlade redovnice. Ko je prebila tu eno celo leto samega bolehanja, so ji zdravniki nasvetovali, naj premeni bivališče.

»Kavno prav,« si je mislila mati prednica.

Imela je opravka v Petrogradu in se takoj odločila, da jo bo spremljala Praskovija.

»To bo ugodno vplivalo na tvoje zdravje,« je zatrjevala Praskoviji. Zraven pa si je mislila, da ne bo v škodo samostana, če Praskovijo zagledajo bivši varuhi in prijatelji kot novinko v nižnjemnovgorodskem samostanu.

Praskovija je na ta način postala priprošnjica, vneta, kakršna je bila pri vsakem dobrem delu, in nesebična. Toda v novem stanu se ni več spodobilo, da bi zahajala v tako številne družbe kakor tedaj, ko je bila v Petrogradu prvič. Obiskala je le tiste, ki jih je spoštovala, bodisi da jim je bila hvaležna bodisi da jih je ljubila.

Praskovijo je med tem časom bolezen jako spremenila. Shujšala je do skrajnosti, saj je bolehalo že več let. Kdaj že je pogoltnila večnost tisto nesrečno viharo noč! Tiho je grozila bolezen in Praskovija je počasi odmirala. Toda v tem počasnem umiranju je bila tako ljubka, da bi težko našli obrazek, ki bi bil tako lep in tako nekaj posebnega.

Bila je srednje, drobne postave, a lepo razvite. Prijetno okrogel obrazek je gledal iz črnega ogrinjala, ki je zakrival vse lase. Kot oglje črne oči pod visokim, odkritim čelom so gledale otožno mirno. Celo smehljala se je otožno mirno.

Dobro je poznala naravo in pogledala je nevarni bolezní v obraz. Vedela je, da ne bo več dolgo. Vse njene misli so se obrnile na oni svet, ki ga je pričakovala brez strahu, še celo veselo in nepotrpežljivo kakor dobra delavka, ki je izpolnila dan in počiva čakaje na zaslužen plačilo.

Ko je prednica uredila svoje zadeve v Petrogradu, sta se pripravili za odhod v Nižnij Novgorod. Praskovija je še enkrat obiskala prijatelje, ki so ji preskrbeli udoben voz, da se zahvali in poslovi. Na stopnicah je srečala drobno dekletke, zavito v cunje. Ko je videla mlado redovnico, ki jo je spremljal lakaj, se je ubožica dvignila, da izprosi miloščino. Od onemoglosti se je komaj obdržala na šibkih nogah. Iz nedrja je potegnila orumenel listič in ga molila Praskoviji.

»Oče je mrtvouden,« je zajecljala, »in živi od miloščine, ki jo nabere jaz. A tudi jaz sem zbolela in kmalu bo oče ob sleherno pomoč.«

S tresočo roko je vzela Praskovija list, na katerem je župnik potrdil, da je dekle v resnici pomoči potrebna in da je dobro dekle.

»Tudi jaz sem,« je prišlo na misel mladi redovnici, »nekoč takole čepela na stopnicah mestne hiše in zastonj prosila usmiljenja.«

Usoda bolne deklice se ji je zdela tako podobna njeni. Skoro ji je šlo na jok, tako globoko jo je ganilo. Dala je dekletu ves denar, ki ga je imela pri sebi in ji obljubila, da bo poskrbela za njo. Obljubo je izpolnila. Tako ganljivo je naslikala dekletovo bedo svojim prijateljem, da so ti od srca radi oskrbeli mrtvoudnega očeta in jetično hčer z vsemi potrebščinami.

Preden je odšla iz Petrograda, je Praskovija še prosila višje oblasti, da bi smela večno obljubo narediti takoj. Po postavah je bilo takrat določeno, da šele po štiridesetem letu. Te milosti pa ni izprosila.

Vračajoč se v Nižnij Novgorod, sta se s prednico za nekaj dni ustavili v Novgorodu. Novgorodski samostan ni imel tako strogih pravil, imel pa je jako ugodno lego, kar je bilo za Praskovijino zdravje kakor nalašč.

V Nižnjem Novgorodu je imela tovarišico, katere sestra je živela v novgorodskem samostanu. Praskovija jo je takoj poiskala, saj se je s sestro najboljše poznala. A tudi z novgorodsko sestro jo je zvezalo v kratkem času

najožje prijateljstvo. Tu je zvedela, da pride nižnjenovgorodska prijateljica v kratkem v novgorodski samostan. In zdaj jo je bilo lahko pregovoriti, da tudi ona zapusti materni samostan.

Prednica je videla, kako ji ljubi otrok sahne pred očmi in ji ni branila, dasi bi jo imela najrajši za zmerom pri sebi.

Na veliko žalost vseh tovarišic v Nižnjem Novgorodu in celo meščanov, ki so jo spoznali, je Praskovija za vedno zapustila nižnjenovgorodski samostan.

Prva dva meseca v Novgorodu je porabila v prav čuden namen. Postavila je sebi in prijateljici leseno kočico z dvema celicama, kajti v samostanu ni bilo prostora. V novem pribežališču se je počutila izredno srečno.

Novo tovarišice so smatrale Praskovijin prihod v samostan kot posebno milost iz nebes. Trudile so se na vse načine, da ji olajšajo trdo življenje, ji prevzemale dolžnosti, ki niso bile ravno v korist njenemu zdravju.

Taka skrb in tako lep mir, ki ji je bil v resnično naslado, je podaljšal njeno življenje v leto 1809. Zdravniki so že davno obupali, a ona ni verjela, da bi bil konec že tako blizu.

Brez dvoma je bilo njeno zaupanje v življenje posebna milost božje previdnosti. Neusmiljena bolezen, za katero ni bilo zdravnikov in ne zdravila, je Praskovijo še podpirala v upanju na življenje, ki ga je imela kmalu zapustiti. Ni okusila strašnega čakanja zadnjega ure.

Na predvečer svoje smrti se je Praskovija zavita v gorko odejo sprehajala po samostanskem hodišču. Ni čutila tiste utrujenosti kakor po navadi, a vendar je sedla na klopico pred samostanskimi vrati.

Zdelo se ji je, da jo zimsko solnce poživlja. V njem se je bleščal zmrzli sneg in ji priklical pred oči daljno Sibirijo in pretekle dni.

Sani s potniki, ki se niso videli iz ovčjih kožuhov, so zdrknile mimo nje in naglo izginile za oglom. In še je upanje vzvalovalo v srcu:

»Še to pomlad,« se je obrnila k prijateljici, ki je prišla pogledat za njo, »še to pomlad bom obiskala očeta in mater v Vladimiru. Ti me boš spremlila, dragica, kajne?«

Veselje je sijalo iz oči, a smrt je lepela na ustnicah.

Prijateljica si je prizadevala, da bi se kazala veselo in zadržala solze.

Naslednji dan, bilo je decembra na god svete Barbare, je bila še toliko pri moči, da je v cerkvi pristopila k obhajilni mizi. Sredi popoldneva pa ji je prišlo tako slabo, da je legla, ne da bi se slekla.

V celici je stalo več tovarišic, ki niso mislile, da je že tako nevarno. Glasno so govorile in se smejale — druga drugi, da bi Praskovijo razveselile. A Praskovija je hotela počivati in jo je utrujala njihova navzočnost.

Ko se je razlegel po samostanski hiši cerkveni zvonec, ki je klical k večernim molitvam, jih je prosila s komaj slišnim glasom:

»Pojdite v cerkev in molite zame! Danes prosite Boga še za zdravje, saj čez nekaj tednov boste že molile za pokoj moje duše.«

V celici je ostala samo prijateljica.

Praskovija jo je prosila, naj ji bere večerne molitve, kakor je imela navado, da jih je sama molila. Hotela je svoje dolžnosti opraviti do konca.

Redovnica je pokleknila in začela tiho peti, pa kmalu je Praskovija smehljaje dala znamenje z roko.

Prijateljica je pristopila k postelji, pa je komaj razumela.

»Dragica, ne poj več! To me ovira v molitvi!«

Redovnica je zopet pokleknila in odslej psalme samo brala. Umirajoča se je od časa do časa pokrižala.

Stemnilo se je.

Ko so prinesle redovnice luč, Praskovije ni bilo več.

Desnica ji je obležala na prsih in njeni prsti so še mrtvi hoteli napraviti znamenje svetega križa.

Maksimov:

Radovedna miška.

»Strašna zver, poglejte mati,
o meni srce trepetal!
Vsa kosmata je in grozno
o luknjo prav na me zijal«

»Beži, dete, ta razbojnik
zviška skoči nate — hop
in o telesce zasadi ti
cele vrsto ostrih zob!«

Ali miška radovedna
glavico ven pomoli,
s šapo mačka jo poboža —
miška mlada omedli.

